

УДК: 338.984

ДОСЛІДЖЕННЯ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВА ЗА ДОПОМОГОЮ БАГАТОПАРАМЕТРИЧНИХ МОДЕЛЕЙ

Іванченко Д.Ф.

Одеський національний економічний університет

У статті на основі економіко-математичного моделювання розглядаються питання планування та індикативно-інформаційного прогнозування прибутку підприємства в сучасних умовах ринкової економіки. За допомогою застосування багато параметричних моделей аналізуються проблеми впливу на величину прибутку підприємства прибуткоутворюючих факторів. Досліджуються теоретичні питання формування ефективного інформаційно-аналітичного інструментарію управління прибутком.

Ключові слова: прибуток, багатопараметричні моделі, індикативно-інформаційне прогнозування, економічні карти, абсолютна і відносна беззбитковість.

Постановка проблеми. Сучасні умови розвитку ринкових відносин і підприємництва в Україні посилюють актуальність досліджень категорії прибутку, оскільки саме прибуток підприємств є головною рушійною силою ринкової економіки як на макро, так і на мікро рівнях, кінцевим результатом будь-якого бізнесу. У зв'язку з цим важливою проблемою сучасного менеджменту є розробка ефективних методів управління прибутком, які сприяють сталому підвищенню прибутковості підприємств, забезпеченню їх життєдіяльності та конкурентоспроможності в умовах динамічних змін, що відбуваються в сучасному світі. Вирішення цієї проблеми є дуже складним завданням, що вимагає теоретичних досліджень на основі застосування досягнень економіко-математичного моделювання, інформаційних технологій, комп'ютерного забезпечення.

Зазначимо, що економіко-математичне моделювання виступає універсальним інструментом дослідження виробничих та фінансово-господарських процесів і явищ. Широке використання математичних методів є важливим напрямком удосконалення управління прибутком, яке сприяє значному підвищенню економічної ефективності діяльності підприємств та їхніх підрозділів.

Важливе значення для формування ефективного інформаційно-аналітичного інструментарію управління прибутком мають існуючі зарубіжні моделі, які вже на практиці підтвердили свою результативність. Однак, необхідно відзначити, що перенесення розробленої на Заході складної аналітичної технології економічного управління крупно масштабним, багатограним виробництвом в практику основної маси українських підприємств є не реальним, через недостатню кваліфікацію управлінського апарату. Тому, використання існуючих зарубіжних моделей в управлінні прибутком вітчизняних підприємств потребує певної адаптації до історико-національних особливостей еволюції української економіки, рівня розвитку її виробничого потенціалу.

З точки зору автора, перспективним напрямком підвищення рівня ефективності економічного управління є створення такої системи підтримки управлінських рішень, яка дозволила би оснастити менеджерів простим, наочним, але досить точним інструментарієм, необхідним для вирішення широкого кола задач управління. Одним з напрямів ретельного та всебічного обґрунтування управлінських рішень є застосування багато параметричних моделей в управлінні прибутком підприємств, що дозволяють розв'язати багато теоретичних та прикладних проблем.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Економіко-математичні проблеми управління при-

бутком розглядаються в багатьох дослідженнях, пов'язаних з описом елементів вибору управлінських рішень при формуванні прибутку в процесі діяльності різних сфер підприємства, реалізації товарної продукції, а також при розподілі одержаного прибутку з метою забезпечення ефективної реалізації цілей стратегічного розвитку бізнесу. Велика увага останнім часом приділяється створенню систем підтримки прийняття управлінських рішень, інформаційно-аналітична база яких заснована на економіко-математичному моделюванні виробничих та господарських процесів підприємства.

Розробці теоретичних основ і принципів економіко-математичного моделювання управління присвятили свої роботи як представники класичних методів: Льюс, Райф, Блекуелл, Гіршик, Фішборн, Беллман та інші, так і вчені, які проводять свої дослідження в галузі Fuzzy технологій, теорії можливостей, штучного інтелекту. За останні десятиліття теорія нечітких множин і нечіткої логіки, одержали широкий розвиток в роботах Танаки, Суджено, Гейнса, Хіроти, Хисдала, Хеле, Гудмена, Камп де Ферье, Кофмана, Кендела, Клемента, Мідзумото, Негойці, Ралеску, Сметса, Ягера та інших.

Серед праць вітчизняних вчених, присвячених розробці проблем економіко-математичного моделювання процесів управління, важливе значення мають роботи Ю.В. Богатіна, О.О. Бакаєва, А.Г. Скрипки, В.А. Кадієвського, Н.І. Костіної, О.І. Шарапова, М.І. Скрипниченко, М.Є. Браславця, В.В. Вітлінського, З.О. Жадлун, О.А. Свириденко, В.Ф. Ситника, В.І. Щелкунова, С.І. Наконечного, М.В. Кузубова, О.В. Ульянченка, О.М. Онищенко, В.А. Швандара та інших.

У той же час багато аспектів проблеми управління прибутком за допомогою економіко-математичних методів та моделей залишаються нерозкритими і потребують подальшого дослідження як на теоретичному, так і особливо на практичному рівні.

Мета дослідження. На основі багатопараметричних моделей оцінити вплив прибуткоутворюючих факторів на прибуток підприємства, визначити межі беззбитковості виробництва при різних ринкових ситуаціях, розкрити особливості побудови сучасного інформаційно-аналітичного інструментарію управління прибутком підприємств, які функціонують в умовах невизначеності зовнішнього середовища, нечіткості і неповноти інформації.

Виклад основного матеріалу дослідження. В сучасних ринкових умовах господарювання кожне підприємство функціонує під впливом значної кількості різноманітних факторів, які можуть бути джерелом як нових небачених можливостей для економічного розвитку, так і серйозних загроз для

діяльності. Більшість з цих факторів в реальному житті діють не ізольовано у чистому вигляді, здебільше вони перетинаються, тісно взаємодіють і розвиваються, взаємодоповнюють і взаємо обумовлюють один одного, тобто утворюють складну, інтегровану, синергитичну систему. Її структура дуже динамічна, оскільки постійно з'являються нові фактори, відбувається модифікація існуючих факторів і взаємозв'язків між ними, змінюється їхня роль і значимість. Як зазначав Х. Ульріх, знання системи факторів може стати важливою передумовою для забезпечення виживання підприємства у жорстких умовах конкурентної боротьби, а також принести йому економічну вигоду [1, с. 102-103].

У цих умовах управління бізнесом вимагає підвищення точності розрахунків, ефективності планування і прогнозування. У зв'язку з цим, актуальною стає проблема створення сучасного інформаційно-аналітичного інструментарію управління прибутком, що дозволяє максимізувати суму одержаного прибутку, підвищити рівень рентабельності, зміцнити фінансовий стан підприємства. Отже, основною метою створення такого інструментарію є сприяння сталому економічному розвитку підприємства.

Для розробки такого інструментарію необхідно широкое застосування економіко-математичних методів і моделей, які дозволяють формалізувати фактори зовнішнього і внутрішнього середовищ, дослідити закономірності змінення прибутку, створити єдиний інформаційний простір прийняття рішень щодо управління прибутком, прогнозувати можливі наслідки прийнятих рішень.

Вагома роль у розв'язанні поставлених проблем належить багатьом параметричним моделям прибутку, за допомогою яких вирішуються наступні задачі:

- дослідження закономірностей змінення прибутку підприємства;
- оцінка впливу кожного з прибуткоутворюючих факторів на кінцевий результат виробництва;
- побудова економічних карт поведінки підприємства, які дозволяють виділити зони прийняття управлінських рішень;
- визначення границь абсолютної і відносної беззбитковості;
- аналіз впливу невизначеності зовнішнього і внутрішнього середовищ на діяльність підприємства, розробка страхових коефіцієнтів управлінських рішень при плануванні прибутку;
- розрахунок компенсаційного співвідношення прибуткоутворюючих параметрів.

Крім зазначених проблем, на основі багатьох параметричних моделей можуть розв'язуватися і інші питання обґрунтування стратегії і тактики розвитку підприємства, створення сприятливих умов для збільшення прибутку.

Розглянемо побудову параметричних моделей прибутку. В основі цих моделей лежить розрахунок індексу прибутку підприємства I , який визначається [2, с. 9-12] як відношення прибутку за аналізований період Π_a , до прибутку Π_b за період, що прийнято за базисний, тобто

$$I = \frac{\Pi_a}{\Pi_b} \quad (1)$$

Для спрощення викладок будемо зупинимося спочатку на одно номенклатурному підприємстві.

Оскільки прибуток від реалізації продукції визначається за формулою

$$\Pi = V \cdot (C - C_0),$$

то індекс прибутку обчислюється наступним чином

$$I = \frac{V_a \cdot (C_a - C_0)}{V_b \cdot (C_b - C_0)},$$

де V_a, V_b – обсяги (в натуральному вираженні) виробництва і реалізації продукції відповідно в аналізованому та базисному періодах;

C_a, C_b – ціни реалізації одиниці продукції відповідно в аналізованому та базисному періодах.

Після нескладних алгебраїчних перетворень останньої формули одержуємо першу багато параметричну модель прибутку

$$I = \frac{b(p \cdot d - K_n \cdot r) - (1-r) \cdot (1+f)}{p-1} \quad (2)$$

і другу багато параметричну модель прибутку

$$I = \frac{b(pd - g) + (1-r)(b-1-f)}{p-1}, \quad (3)$$

де $b = \frac{N_a}{N_b}$ – коефіцієнт змінення об'єму виробництва і реалізації товарної продукції;

$p = \frac{C_a}{C_b}$ – коефіцієнт рентабельності виробництва товарної продукції в базисному періоді;

$d = \frac{C_a}{C_b}$ – коефіцієнт змінення ціни реалізації товарної продукції;

$C_0 = C_{zm} + \frac{C_{cm}}{V_0}$ – собівартість одиниці товарної продукції в базисному періоді;

C_{zm} – змінні витрати на одиницю товарної продукції в базисному періоді;

C_{cm} – умовно-сталі витрати в абсолютному вираженні на випуск товарної продукції в базисному періоді;

$r = \frac{C_{zm}}{C_0}$ – коефіцієнт змінних витрат в базисному періоді;

$C_a = K_n \cdot C_{zm} + \frac{C_{cm} + \Delta C_{cm}}{b \cdot V_0}$ – собівартість одиниці товарної продукції в аналізованому періоді;

K_n – коефіцієнт змінення змінних витрат базисного періоду в аналізованому періоді;

ΔC_{cm} – приріст умовно-сталих витрат в аналізованому періоді;

$f = \frac{\Delta C_{cm}}{C_{cm}}$ – коефіцієнт змінення сталих витрат в аналізованому періоді;

$g = K \cdot 1 + (1-r)$ – коефіцієнт змінення собівартості продукції базисного періоду під впливом змінення її змінних складових.

З наведених формул випливає, що параметричні моделі прибутку дозволяють проаналізувати як основні показники, які формують прибуток, так і комплекс коефіцієнтів, що визначає ефективність діяльності підприємства.

Доведені моделі (2) і (3) рівнозначні. Вибір конкретної моделі залежить від аналізованої ситуації та інформації, яку використовують менеджери при прогнозуванні прибутку.

Значимо, що при побудові параметричних моделей прибутку (2) і (3) використовувалося обмеження, яке полягало у тому, що підприємство випускає продукцію однієї номенклатурно-асортиментної позиції. Однак, не важко показати, що доведені формули можна використовувати і для аналізу прибутку багатьох номенклатурних підприємств. У останньому випадку формули для обчислення параметрів моделей дещо ускладнюються, оскільки вони відображають структурні здвиги при переході від базисного до аналізованого періоду багатьох видів продукції, які випускаються підприємством.

Перейдемо тепер до розв'язку конкретних проблем на базі побудованих багатьох параметричних моделей.

Однією з найбільш важливих задач формування прибутку є дослідження залежності змінення величини прибутку від змінення прибуткоутворюючих

факторів. До таких факторів, зокрема, відносяться [3, с. 212-215]: обсяг виробленої та реалізованої продукції, структура товарної продукції, собівартість та ціна реалізації одиної продукції, якість товарної продукції та інші фактори. Фіксує певні параметри моделей (2) або (3), знаходимо залежність прибутку від аналізованих факторів.

Якщо ж треба виділити інформацію про вплив кожного прибуткоутворюючого фактору на кінцевий результат виробництва, то цю задачу можна розв'язати за допомогою методу цепних підстановок з використанням другої багато параметричної моделі (3).

На основі одержаних залежностей будуються графічні моделі, що утворюють економічні карти поведінки підприємства [4, с. 30-36]. Ці карти дозволяють бачити економічну ситуацію в усьому широкому інформаційному полі безлічі поєднань основних економічних змінних, в різних можливих для підприємства ситуаціях. За допомогою карти економічної поведінки підприємства розробляються стратегічні і тактичні напрями розвитку підприємства в умовах ринкової ситуації, що склалася на даний час. Багато параметричні графічні моделі мають широке інформаційне поле. Вони є основою зручного для застосування універсального інструментарію економічного управління, за допомогою якого прискорюється процес прийняття ефективних управлінських рішень, забезпечується досягнення необхідної ефективності випуску продукції. Карти економічної поведінки підприємства мають такі переваги:

- наочність впливу причинно-наслідкових взаємозв'язків між основними прибуткоутворюючими змінними і величиною прибутку, що допомагає швидко і правильно орієнтуватися в умовах ринкової економіки і знаходити вірне рішення в широкому інформаційному полі;

- простота і практична доступність для застосування, яка полягає в тому, що моделі можуть бути освоєні персоналом управління в короткі терміни;

- зручність використання карт для складання своєчасних, досить точних прогнозів, причому методика прогнозування заснована на використанні карт є досить простою для розуміння і використання.

Розроблена карта управління прибутком підприємства дозволяє визначити наступні зони прийняття планово-управлінських рішень:

- зона росту додатного прибутку ($I > 1$), у цій зоні підприємству гарантоване процвітання, благополуччя, успіх його функціонування, сталий розвиток діяльності;

- зона падіння додатного прибутку у порівнянні з базисним періодом ($0 < I < 1$), знаходження у цій зоні повинно стати попередженням для менеджерів про неефективність рішень щодо управління прибутком, можливих ускладнень для функціонування підприємства у майбутніх періодах;

- зона від'ємного, але зростаючого прибутку ($P_a < 0, P_b < 0, I > 1$), знаходження у зоні збиткової діяльності підприємства вказує на необхідність прийняття термінових дій, спрямованих на вдосконалення виробництва, підвищення якості старих або впровадження нових видів товарної продукції, розробка нової стратегії щодо управління прибутком тощо;

- зона від'ємного і спадаючого прибутку ($P_a < 0, P_b < 0, I < 1$) – це зона банкрутства, знаходження підприємства у цій зоні потребує від менеджерів дій, спрямованих на згорання бізнесу.

Важливе значення мають також карти графічних критеріїв границь гарантованих зон забезпечення беззбитковості випуску продукції. Зазначи-

мо, що беззбитковість може бути абсолютною та відносною.

Абсолютна беззбитковість – це виробництво, яке забезпечує додатний прибуток.

Границя абсолютної беззбитковості визначається, згідно з формулою (3), умовою

$$I=0 \Leftrightarrow \frac{b(pd-g)+(1-r)(b-1-f)}{p-1}=0.$$

З останньої формули одержуємо аналітичні критерії границь абсолютної беззбитковості виробництва за будь-яким параметром моделі:

за ціною продукції

$$d > \frac{bg-(1-r)(b-1-f)}{bp};$$

за собівартістю продукції

$$g < \frac{bpd+(1-r)(b-1-f)}{b};$$

за обсягом продукції

$$b > \frac{(1-r)(1+f)}{pd-g+(1-r)}.$$

Відносна беззбитковість – це виробництво, яке забезпечує прибуток в аналізованому періоді не менший, ніж у базисному періоді.

Границю відносної беззбитковості можна визначити за формулою

$$I=1 \Leftrightarrow \frac{b(pd-g)+(1-r)(b-1-f)}{p-1}=1.$$

Звідки знаходимо, що робота підприємства в аналізованому періоді буде більш прибутковою, ніж у базисному, якщо виконуються умови:

$$d > \frac{bg+(p-r)-(1-r)(b-f)}{bp};$$

$$g < \frac{bpd-(p-r)+(1-r)(b-f)}{b};$$

$$b > \frac{p-r+f(1-r)}{pd-g+(1-r)}.$$

На основі багато параметричних моделей прибутку відбувається також аналіз впливу невизначеності зовнішнього і внутрішнього середовищ, розробка страхових коефіцієнтів планово-управлінських рішень.

Слід зазначити, що з кінця ХХ ст. почалася епоха стрімких змін, епоха створення якісно нової цивілізації. Світова економіка здійснила перехід від відносно стабільної фази розвитку – до динамічної, від індустріального типу розвитку – до інформаційного. Глобалізаційні процеси, комп'ютерна революція, створення Інтернету привели до швидкого поширення технологій, до прискорення темпів розвитку науково-технічного прогресу. Невизначеність умов розвитку сучасного виробництва потребують нових інструментів для аналітики та вироблення нової економічної політики в умовах жорсткої конкуренції як на внутрішніх, так і на зовнішніх ринках.

У таких умовах підприємствам необхідно так спланувати свою діяльність, щоб забезпечити абсолютну і відносну беззбитковість виробництва. Індикатором в процесі прогнозування і планування прибутку виступають багато параметричні моделі. Саме на їх основі визначається надійність планово-управлінських рішень, розраховуються страхові коефіцієнти абсолютної і відносної беззбитковості за об'ємом реалізації продукції, за ціною і собівартістю товарної продукції. При управлінні прибутком в основному використовують страхові коефіцієнти, що наведені в таблиці 1.

Страхові коефіцієнти визначають, наскільки надійно прийняте рішення, який запас міцності воно має, яка ймовірність того, що невизначеність внутрішнього і зовнішнього середовищ не виведуть підприємство із зони прибуткової діяльності в зону

банкрутства. Чим вище страхові коефіцієнти, тим стабільніше положення підприємства на ринку.

Таблиця 1
Страхові коефіцієнти, що використовуються при управлінні прибутком

Назва страхового коефіцієнту	Абсолютна беззбитковість	Відносна беззбитковість
Страховий коефіцієнт за об'ємом реалізації продукції	$K_{ca}^b = 1 + \frac{b(pd-g) + (1-r)(b-1-f)}{(1-r)(1+f)}$	$K_{ca}^b = 1 + \frac{b(pd-g) + (1-r)b}{(p-1) + (1-r)(1+f)}$
Страховий коефіцієнт за ціною товарної продукції	$K_{ca}^d = \frac{bpd}{bg - (1-r)(b-1-f)}$	$K_{ca}^d = \frac{bpd}{bg + (p-r) - (1-r)(b-f)}$
Страховий коефіцієнт за собівартістю продукції	$K_{ca}^s = \frac{bpd + (1-r)(b-1-f)}{gb}$	$K_{ca}^s = \frac{bpd + (p-r) + (1-r)(b-f)}{gb}$

При управлінні прибутком підприємства суттєве значення має дослідження таких співвідношень: «ціна – обсяг реалізації», «витрати на виробництво – ціна реалізації».

При розгляді співвідношення «ціна – обсяг реалізації» необхідно враховувати наступні економічні закони:

- чим більша ціна продукції, тим менша швидкість її реалізації;
- чим менша ціна продукції, тим вища швидкість її реалізації.

Отже, при управлінні прибутком підприємства виникає проблема: що вигідніше скоротити випуск товарної продукції з метою повної її реалізації споживачам або знизити ціну, що приведе до збільшення попиту, а тому і до збільшення обсягів виробництва.

Оскільки зниження ціни веде до зниження прибутку, то необхідно розрахувати таке компенсаційне співвідношення, яке б за рахунок збільшення обсягів виробництва і реалізації продукції дозволило компенсувати втрату прибутку. Скориставшись формулою (3), за умови зниження ціни реалізації на Δd і значеннях параметрів: $I = 1$, $g = 1$, $f = 0$, знаходимо

$$\Delta b = \frac{\Delta d \cdot p}{(1 - \Delta d) \cdot p - r},$$

де Δb – необхідний компенсаційний приріст обсягу реалізації продукції.

Зазначимо, що у багатьох випадках приріст обсягів виробництва дозволяє не тільки компенсувати втрату прибутку при зниженні ціни на продукцію, а і значно наростити суму прибутку за рахунок зростання швидкості товарообігу та підтримки на оптимальному рівні ринку у відповідності з попитом споживачів. Така стратегія дозволяє підприємства перемогти у конкурентній боротьбі, розширити свою діяльність, значно підвищити свою прибутковість.

Це пояснює лозунг, який діє на ринках цивілізованих країн: «Не бійтесь знизити ціну на свій товар, бійтесь її зависити» [2, с. 21].

На основі використання багато параметричних моделей прибутку будуються також стратегічні і тактичні плани щодо напрямку розвитку підприємства, його модернізації і реконструкції, технічного переоснащення виробництва тощо. Оскільки кожний з вказаних напрямів потребує збільшення змінних і умовно-сталих витрат, то вони повинні бути враховані при управлінні прибутком. Економічна інформація відповідно до кожного проекту розвитку підприємства повинна включати діапазони змінення коефіцієнтів і. На основі цієї інформації розраховуються проектні варіанти розвитку підприємства, їх виробничі потенціали, індекси прибутку. Базуючись на результатах проведених розрахунків та своїх стратегічних цілях, керівництво підприємства обирає найкращий серед альтернативних проектів розвитку.

Висновки з проведеного дослідження і перспективи подальшого розвитку в цьому напрямку. В умовах сучасного розвитку українських підприємств, що забезпечують реальну самостійність їх діяльності, категорія прибутку отримала суттєвий розвиток. Нові умови функціонування сучасних підприємств висувають нові вимоги до методики планування прибутку, яка має забезпечувати гнучкість, системність, комплексність при прийнятті планово-управлінських рішень. Крім того, ця методика повинна забезпечувати усі рівні управлінської ієрархії необхідною економічною інформацією.

Оскільки категорія прибутку багатогранна, то її дослідження повинно спиратися на багато параметричні моделі прибутку, які враховують особливості як одно, так і багато номенклатурного виробництва. На основі цих моделей, як впливає з проведеного дослідження, можна розробити ефективний інструментарій управління прибутком підприємств, розв'язати багато теоретичних і практичних проблем прогнозування і планування. Наголосимо, що в умовах ринкової економіки значення інформаційно-індикативного прогнозування і планування прибутку підприємств не тільки не зменшується у порівнянні з планово-директивною економікою, а, навпаки, значно зростає.

Список літератури:

1. Бешорнер Т. Управление предприятием: еще один взгляд на стоимостную ориентацию: Проблемы теории и практики управления. – 2001. – № 2. – С. 98–103.
2. Богатин Ю.В., Швандар В.А. Производство прибыли: Учеб. Пособие для вузов. – М.: Финансы, ЮНИТИ, 1998. – 256 с.
3. Савицкая Г.В. Анализ хозяйственной деятельности предприятия: Учебник. – М.: ИНФРА – М. 2002. – 336 с.
4. Денисов А.Ю., Жданов С.А. Экономическое управление предприятием и корпорацией: Учеб. Пособие для вузов. – М.: Издательство «Дело и сервис», 2002. – 426 с.

Иванченко Д.Ф.

Одесский национальный экономический университет

ИССЛЕДОВАНИЕ ПРИБЫЛИ ПРЕДПРИЯТИЯ С ПОМОЩЬЮ МНОГОПАРАМЕТРИЧЕСКИХ МОДЕЛЕЙ

Аннотация

В статье на основе экономико-математического моделирования рассматриваются вопросы планирования и индикативно-информационного прогнозирования прибыли предприятия в современных условиях рыночной экономики. С помощью применения многопараметрических моделей анализируются проблемы влияния на величину прибыли предприятия прибыльобразующих факторов. Исследуются теоретические вопросы формирования эффективного информационно-аналитического инструментария управления прибылью.

Ключевые слова: Прибыль, многопараметрические модели, индикативно-информационное прогнозирование, экономические карты, абсолютная и относительная безубыточность.

Ivanchenko D.F.

Odessa National Economy University

INVESTIGATION OF ENTERPRISE PROFIT BY MULTIPARAMETER MODELS

Summary

In the article, which is based on economic-mathematical modeling, are considered questions about the planning and indicatively-informative forecasting enterprise's profit in the modern market economy conditions. By applying multivariate models, problems of the forming profit factor influence on the value of the enterprise's profit are analyzed. There are investigated theoretical issues of the forming an effective informative and analytical tool for the profit management.

Keywords: Profit, multivariable models, indicatively-informative forecasting, economic maps, absolute and relative breakeven.

УДК 336.71

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ НА ПРИКЛАДІ ПАТ «ПЛАТИНУМ БАНК»

Івченко Ю.Ю.

Харківський торговельно-економічний інститут
Київського національного торговельно-економічного університету

Розглянуто сутність управління фінансовою стійкістю комерційного банку. Проведено оцінку фінансової стійкості ПАТ «Платинум Банк». Розглянуто особливості побудови стратегічної карти як інструменту вдосконалення процесу управління фінансовою стійкістю банку. Обґрунтовано доцільність впровадження стратегічної карти управління фінансовою стійкістю на ПАТ «Платинум Банк». Удосконалено систему управління фінансовою стійкістю ПАТ «Платинум Банк».

Ключові слова: банківська система, фінансова стійкість, стратегічна карта, оцінка фінансової стійкості, банківські установи, глобалізаційні процеси.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку економіки України та її інтеграції до Європейського співтовариства великого значення набуває підвищення ефективності управління та функціонування фінансової системи взагалі та банківської системи зокрема.

Досягнення світового рівня конкурентоспроможності національної економіки та ефективна інтеграція України у світовий економічний простір в умовах активних процесів глобалізації та інтернаціоналізації блокується рядом проблем: розгортанням світової валютно-фінансової кризи та нестабільним розвитком банківської системи України.

В результаті оцінка фінансової стійкості банківських установ та розробка шляхів її удосконалення в умовах глобальної конкуренції набуває своєї особливої актуальності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам фінансової стійкості банків та її оцінки присвячено праці багатьох провідних зарубіжних і вітчизняних вчених: І. Є. Амелін, К. Дж. Барлтропа, Д. У. Блекуелла, Е. Гілла, Е. Дж. Делана, Д. С. Кидуелла, Р. Коттера, Д. МакНотона, Р. Л. Петерсона, Е. Ріда, П. С. Роуз, Дж. Ф. Сінкі, В. В. Вітлінського, А. М. Герасимовича, О. В. Дзюблока, А. О. Єпіфанова, В. М. Кочеткова, А. М. Мороза, С. К. Онищенко, А. А. Пересади, М. І. Савлука, І. В. Сала, О. Й. Шевцової та інших [3, с. 133].

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на численність теоретичних досліджень в сфері забезпечення фінансової стійкості та стабільності банківського сектору економіки, слабкість і вразливість вітчизняної банківської системи вказують на існування в ній проблем, що вимагають до себе уваги і всебічного дослідження.